Law of Banking & N.I. Sem. VI May 2016

Q.P. Code : 305802

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. : (1) **All** questions are **compulsory**.
(2) **Figures** to the **right** indicate marks.
(3) Give reasons / case-law wherever necessary.

1. Answer the following in not more than two sentences:- **20**
   (a) Define a Bill of exchange.
   (b) What is endorsement in Blank.
   (c) What is 'inland' and 'foreign' instrument?
   (d) What is Negotiation?
   (e) What is the period and the extended period for which a banking company can hold immovable property?
   (f) What is 'substantial interest' under the Banking Regulation Act, 1949
   (g) What is the interpretation of the term Banking, under the Banking Regulation Act, 1949.
   (h) What is the definition of 'Rupee Coin'under RBI Act, 1939.
   (i) What is the mode of proof of entries in the Bankers Books Evidence Act, 1891
   (j) What is the definition of "unclaimed deposits" under the Bnaking Regulation Act.

2. Write Short Notes on **any four**:- **20**
   (a) SEBI.
   (b) Reserve Bmk as Lender of Last Resort.
   (c) Noting and Protest.
   (d) Presumptions under NI Act as Special Rules of Evidence.
   (e) Debt Recovery Tribunal.
   (f) Assets and liabilities of the issue department of The Reserve Bank

3. Answer the following by giving reasons **(any two)**:- **12**
   (a) Which of the following payments amount to payment in due course.
      i) Bill of Exchange payable at a future date is paid before its maturity.
      ii) An instxrument is payable to' A' or his 'order' and it is not endorsed by him but paid to 'B' who is in actual possession of the instrument.
      iii) An instrument is paid before maturity and is subsequently endorsed

TURN OVER

munotes.in
MUPD16204K.C.Law College16-05-2016 09:51:09
MUPD16204K.C.Law College16-05-2016 09:51:09
MUPD16204K.C.Law College

to another person.

(b) Analyse the following under the relevant provisions of The Banking Regulation Act, 1949:-

i) ABC Bank has been doing banking business in India for the last 10 years and has also been engaging in trading of goods.

ii) The Bank transfers 45% of its profit to its Reserve Fund to strengthen its capital base.

(c) State giving reasons whether the drawee bank is justified in refusing payment of a crossed cheque:-

i) The cheque is crossed generally and presented to the drawee bank across the counter for payment in cash.

ii) The cheque is crossed specially to a banker A and presented to the drawee bank by banker B for collection.

iii) The cheque is crossed specially to two banks A and B and presented to drawee bank by bank A alone for collection.

4. Answer the following **(any four)**: 48

(a) Compare and contrast Promissory note, Bill of Exchange and a Cheque.

(b) What are-the various provisions relating to dishonour of cheques under the NI Act and what is the procedure of filing a complaint under Section 138.

(c) What is the composition of the Central Board and the Local Boards and their functions under RBI Act.

(d) Discuss the various provisions of Reserve Bank of India Act, 1934 and Banking Regulation Act, 1949 relating to maintenance of Cash Reserve Ratio (CRR) and Statutory Liquid Ratio (SLR).

(e) Explain how the Banking Regulation Act, 1934 seeks to regulate managerial structure of a banking company in matters of compositions, appointment and removal of the Directors of the Board, Chairman and other staff.

(f) What is the business that the RBI may transact under Section 17 and which the bank may not transact under Section 19 of the RBI Act.

munotes.in
MUPD16204 K.C.Law College 16-05-2016 09:51:08

(मराठी रूपांतर)

(3 तास) एकूण गुण :१००

सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
(३) आवश्यक तेथे कारणे/केस-लौ द्या.

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन वाक्यामध्ये द्या. २०

(अ) हुंडीची व्याख्या सांगा.

(ब) कोरे पृष्ठांकन म्हणजे काय?

(क) 'आंतरदेशीय' व 'विदेशी' दस्तऐवज/संलेख म्हणजे काय?

(ड) बोलणीचालणी किंवा हस्तांतरण (निगोशीएशन) म्हणजे काय?

(इ) अधिकोषण (बँकींग) कंपनीला स्थावर मालमत्ता धारण करण्याचा कालावधी व वाढीव कालावधी किती आहे?

(फ) बँकिंग रेग्युलेशन अधिनियम, १९४९ अन्वये 'भक्कम हित' (सब्स्टान्शीअल इंटरेस्ट म्हणजे काय?

(ग) बँकिंग रेग्युलेशन अधिनियम, १९४९ अन्वये 'अधिकोषण' (बँकिंग) या संज्ञेचे अर्थबोधन सांगा.

(ह) आर. बी. आय. अधिनियम १९३९ अन्वये 'रुपयाचे नाणे' या संज्ञेची व्याख्या सांगा.

(य) बँकेच्या पुस्तकामधील नोंदींना पुरावा अधिनियम, १८९१ अन्वये नोंदीच्या पुराव्याची प्रणाली /पध्दती काय आहे?

(र) बँकिंग रेग्युलेशन अधिनियमाद्वारे 'न घेतलेल्या/मागीतलेल्या ठेवी' (अनक्लेम्ड डिपॉझिटस्) यांची व्याख्या काय?

२. खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर लघु टिपा लिहा. २०

(अ) सेबी

(ब) शेवटचा पर्याय म्हणून धनको (लेंडर) च्या भूमिकेत रिझर्व्ह बँक

(क) टिपण करणे व अधिकथन करणे (नोटींग व प्रोटेस्टींग)

(ड) निगोशीएबल इन्स्ट्रुमेंट्स अधिनियमाचे अंतर्गत गृहितिके (प्रिझम्पशन्स)

(इ) ऋण वसुली न्यायाधिकरण

(फ) रिझर्व्ह बँकेच्या इश्शू विभागाच्या मालमत्ता (असेटस्) व देणी (लायबिलीटीज)

TURN OVER

munotes.in
MUPD16204 K.C.Law College 16-05-2019 09:50:35
MUPD16204 K.C.Law College 16-05-2019 09:50:35
MUPD16204 K.C.Law College 16-05-2019 09:50:35

३. खालील प्रश्नांपेकी **कोणतेही दोन** प्रश्न कारणे देऊन सोडवा - १२

(अ) खालीलपैकी कोणती प्रदान (पेमेंट) हे रीतसारक क्रमातील प्रदान म्हणता येतील?

(१) पुढील तारखेला देय असणारी हुंडी परिपक्वतेच्या अगोदर प्रदान (पेमेंट) केली गेली.

(२) एक दस्त 'अ' यास किंवा त्याच्या 'अधिकारीतास' (ऑर्डरला) प्रदान देय असताना आणि त्यावर पृष्ठांकन नसताना 'ब' ज्याच्या प्रत्यक्ष ताब्यामधे तो दस्त आहे, त्याला जर प्रदान (पेमेंट) केले गेले तर.

(३) जर एखादा दस्त परिपक्वतेच्या तारखेपूर्वी प्रदान (पेमेंट) केला गेला व त्यानंतर जर त्यावर अन्य व्यक्तीचे नावे पृष्ठांकन (एंडॉर्समेंट) झाली तर?

(ब) बँकींग रेग्युलेशन अधिनियम, १९४९ च्या संबंधीत तरतुदीं अन्वये खालील प्रसंग विश्लेषणात्मक पध्दतीने विचारात घेऊन त्यावर भाष्य करा.

(१) अबक बँक गेली १० वर्षे भारतामधे बँकिंग व्यवसाय करीत आहे व मालाच्या खरेदी-विक्री व्यापारामधेही ती कार्यरत आहे.

(२) आपला भांडवली पाया माजबूत करण्यासाठी सदर बँक आपल्या नफ्यामधील ४५% नफा राखीव निधीकडे वर्ग करते.

(क) आदेशित बँक (ड्रॉई) रेखांकन केलेल्या चेकचे प्रदान (पेमंट) करणे खालील प्रसंगांत नाकारु शकते काय ते कारणांसह स्पष्ट करा.

(१) चेक सर्वसाधारण रेखांकन केलेला असताना आदेशित बँकेच्या काऊंटरवर रोखीने प्रदान (पेमेंट) मिळणेसाठी सादर केला.

(२) 'अ' बँकेसाठी विशिष्ट रेखांकन केलेला चेक आदेशित बँकेकडे 'ब' बँकेने प्रदान (पेमेंट) मिळवण्यासाठी जमा केला.

(३) चेक 'अ' बँकेने प्रदान मिळवण्यासाठी आदेशित बँकेकडे जमा केला.

४. खालील दिर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **(कोणतेही ४)** ४८

(अ) वचन-चिठ्ठी, हुंडी व चेक यांची तुलना करुन त्यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

(ब) हस्तांतरीय दस्तऐवजाचा कायदा, १८८१ नुसार चेकच्या अनादराबद्दलच्या विवीध तरतुदी कोणत्या आहेत ते सांगा, तसेच सदर कायद्याच्या कलम १३८ अन्वये फिर्याद दाखल करण्याची प्रक्रीया कोणती आहे, ते सविस्तरपणे लिहा.

(क) आर. बी. आय. कायद्यांतर्गत केंद्रीय मंडळ व स्थानिक मंडळे यांचे गठन कसे असते ते सांगून त्यांची कर्तव्ये काय आहेत ती स्पष्ट करा.

(ड) राखीव रोखतेचे प्रमाण व कायदेशीर तरलतेचे प्रमाण राखण्याबाबत रिझर्व्ह बँक ॲक्ट १९३४ व बँकींग रेग्युलेशन ॲक्ट १९४९ मधील विविध तरतुदी स्पष्ट करा.

MUPD16204 K.C.Law College 14-05-2016 09:50:35
munotes.in

(इ) बँकींग कंपनीच्या संचालक मंडळामधील संचालकाना (चेअरमन व अन्य स्टाफ यांना) नेमणे व काढून टाकणे, मंडळाचे गठन, याबाबतचा बँकींग कंपनीचा व्यवस्थापकीय ढाचा बँकींग रेग्युलेशन कायदा, १९३४ कसा नियंत्रित करतो ते स्पष्ट करा.

(फ) आर. बी. आय, कायद्याच्या कलम १७ प्रमाणे आर. बी. आय कोणता व्यवसाय करु शकते व त्याच कायद्याच्या कलम १९ प्रमाणे कोणता व्यवसाय बँक करु शकत नाही ते सविस्तर पणे लिहा.

---

munotes.in
MUPD16204 K.C.Law College 16-05-2016 09:50:35
MUPD16204 K.C.Law College 16-05-2016 09:50:35
MUPD16204 K.C.Law C